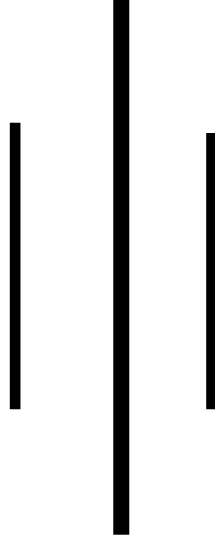

दार्मा गाउँपालिकाको एघारौँ गाउँ सभामा अध्यक्ष श्री निम बहादुर के.सी.ज्यूद्वारा प्रस्तुत
आर्थिक बर्ष २०७९/८० को
नीति तथा कार्यक्रम

दार्मा गाउँपालिका, सल्यान
कर्णाली प्रदेश, नेपाल

गाउँ सभाका सदस्यज्यूहरू,

१. नेपालको संविधान तथा स्थानीय सरकार संचालन ऐन जारी भई दोस्रो पटक स्थानीय तहको निर्वाचन सम्पन्न भएको छ । सल्यान जिल्लाको दार्मा गाउँपालिकाका सबै वडा र मतदान केन्द्रमा निष्पक्ष, स्वतन्त्र, शान्तिपूर्ण, स्वच्छ र भयरहित वातावरणमा निर्वाचन सम्पन्न भई दार्मा गाउँपालिकामा स्थानीय सरकार गठन भएको छ । यस पृष्ठभूमिमा दार्मा गाउँपालिकाको यस गाउँसभालाई सम्बोधन गर्न पाउँदा मलाई गर्वको अनुभूति भएको छ ।
२. यस अवसरमा नेपाल राष्ट्रको रक्षा, विभिन्न आन्दोलन र १० बर्षे जनयुद्धमा सहादत प्राप्त गर्नुहुने महान शहिदहरूप्रति म भावपूर्ण श्रद्धाञ्जली अर्पन गर्दछु । घाइते योद्धा तथा व्यपत्ता नागरिकहरू प्रति उच्च सम्मान प्रकट गर्दछु । मुलुकको राजनीतिलाई संघीय लोकतान्त्रिक गणतन्त्रको यस स्वरूपमा ल्याउन महत्वपूर्ण योगदान गर्नुहुने सम्पूर्ण अग्रज योद्धाहरूमा हार्दिक सम्मान व्यक्त गर्दछु ।
३. गाउँपालिका स्थापना कालदेखि गाउँपालिका निर्माणको विभिन्न समयमा नेतृत्व गर्नुहुने अग्रज व्यक्तित्व, सबै राजनीतिक दल र शक्तिहरू प्रति उच्च सम्मान गर्दै उहाँहरूले पुन्याउनु भएको योगदानको स्मरण गर्न चाहान्छु ।
४. स्थानीय तहको निर्वाचन सफलतापूर्वक सम्पन्न गराउने निर्वाचन आयोग, मुख्य निर्वाचन अधिकृतको कार्यालय सल्यान, निर्वाचन अधिकृतको कार्यालय दार्मा, सहयोग पुन्याउने राष्ट्रसेवक कर्मचारी, सुरक्षा निकाय तथा यस प्रक्रियामा संलग्न राजनीतिक दल, संघ संस्था संचारकर्मी र आम नागरिक सबैप्रति हार्दिक आभार व्यक्त गर्दछु ।
५. कोभिड-१९ महामारी रोकथाम, नियन्त्रण र उपचारका लागि गाउँपालिकाले चालेका कदम समेतको परिणामस्वरूप यसको असर सामान्य हुँदै गएको छ । संक्रमण नियन्त्रण र व्यवस्थापनमा अहोरात्र खटिने स्वास्थ्यकर्मी, सरसफाईकर्मी, राष्ट्रसेवक कर्मचारी, जनप्रतिनिधी सबैको अथक प्रयत्नले नै महामारी रोकथाम सम्भव भएको हो ।

यस महामारीमा जीवन गुमाउनुहुने सबैमा हार्दिक श्रद्धाञ्जली साथै परिवार र आफन्तजनमा हार्दिक समवेदना प्रकट गर्दछु ।

६. दार्मा गाउँपालिकाका प्रथम जननिर्वाचित पदाधिकारीको ५ बर्षे कार्यकाल भर्खरै सम्पन्न भएको छ । विगत ५ बर्षमा गाउँपालिकाको समग्र विकासमा उहाँहरुले पुन्याउनु भएको योगदानको उच्च मूल्यांकन गर्दै निवर्तमान का.वा. अध्यक्ष श्री टीका शर्मा वली, वडा अध्यक्षहरु कवि कुमार चन्द, डिल्ली बहादुर के.सी, सेतिराम रोकाहा, राम बहादुर के.सी, दुर्गा बहादुर मल्ल लगायत सम्पूर्ण कार्यपालिका सदस्यहरु र गाउँसभा सदस्यहरुलाई यस गाउँसभाबाट हार्दिक धन्यवाद ज्ञापन गर्दछु ।
७. प्रथम जननिर्वाचित स्थानीय सरकारको विगत ५ बर्षको योगदानले दार्मा गाउँपालिकामा विकासको दीर्घकालिन जग खडा भएको छ । यस योगदानको स्वामित्व ग्रहण गर्दै गाउँपालिकालाई थप समृद्धिको दिशामा अघि बढाउने प्रतिवद्धता व्यक्त गर्दछु ।

गाउँसभाका सदस्यज्यूहरु ।

अव म आगामि आर्थिक वर्ष २०७९/०८० को लागि प्रस्तावित नीति तथा कार्यक्रमहरु प्रस्तुत गर्नु अघि विगत ५ बर्षमा दार्मा गाउँपालिकाले सम्पन्न गरेका कार्यहरुको पुरनरावलोकण गर्न चाहान्छु ।

- क) विगत ५ बर्षको अवधिमा विभिन्न पूर्वाधारको निर्माण भई स्थानीय सरकार सञ्चालनको आधार तयार भएको छ ।
- ख) विभिन्न ६ दर्जन कानूनहरु निर्माण भई कानूनद्वारा शासन संचालन गर्ने प्रणाली स्थापित भएको छ ।
- ग) सूचना प्रविधिको प्रयोग गरी कार्यसम्पादनलाई छिटो, छरितो र गुणस्तरीय बनाउन प्रत्येक वडा कार्यालय, स्वास्थ्य संस्था, विद्यालय र गाउँपालिकामा ईन्टरनेट तथा

ई-हाजिरी जडान गरिएको छ र कार्यालयका कामलाई सफ्टवेयर प्रणालीमार्फत व्यवस्थित गरिएको छ ।

घ) गाउँपालिकामा प्रमुख प्रशासकीय अधिकृतदेखि कार्यालय सहयोगीसम्म दरवन्दी संरचना अनुसार कर्मचारीको पदपूर्ती भएको छ । ६५ जना कर्मचारी करार सेवामार्फत परिचालन गरिएको छ ।

ङ) गाउँपालिकाले मेडिकल अधिकृत रेडियोग्राफर, ल्याव टेक्निसियन, स्टाफ नर्सहरूको व्यवस्था गरी नियमित एक्सरे सेवा, एम्बुलेन्स तथा आकस्मिक स्वास्थ्य सेवा प्रदान गर्दै आएको छ ।

च) विभिन्न ७७ वटा योजनाको विस्तृत अध्ययन प्रतिवेदन (डिपिआर) सम्पन्न भई विभिन्न योजनाहरू कार्यान्वायन भएका छन् ।

छ) दार्मा खोलामा पक्की पुल निर्माण भई संचालनमा आएको छ । ११५ कि.मि. कच्ची सडक, ११० कि.मि. सडक स्तरउन्नती, १० कि.मि. ग्राभेल सडक, १५० मिटर पक्की सडक (आरसिसि), ८०० कि.मि. नियमित सडक मर्मत, ७ वटा पैदल यात्री आर.सि. सि. पुल र ५ वटा झोलुङ्गे पुलहरू निर्माण भई संचालनमा आएका छन् ।

ज) १७ वटा लिफ्ट खानेपानी योजना निर्माण, ८ वटा लिफ्ट खानेपानी मर्मत, ७९५ वटा ग्राभेटी खानेपानी योजना निर्माण, ५० वटा ग्राभेटी खानेपानी योजना मर्मत भएका छन् ।

झ) फोहोरा सिंचाई २४ वटा, पाईपद्वारा सिंचाई १५ वटा, पक्की कुलो ११५ वटा निर्माण भई संचालनमा आएका छन् ।

ञ) विगत ५ वर्षमा २ वटा गाउँपालिकाका प्रशासकीय भवन, ४ वटा कार्यालय भवन, ७ वटा विद्यालय ट्रस्ट भवन, २२ वटा पक्की विद्यालय भवन, १६ वटा वास सुविधा सहितका शौचालय, ७ वटा आवासीय भवन, १२ वटा सहकारी र सामुदायीक भवन, १३२ वटा खरको छानामुक्त, १ वटा प्रसूति गृह, ६ वटा स्वास्थ्य ईकाई

भवन निर्माण, १ वटा कोभिड आईसोलेसन भवन र १ वटा १५ सैयाको अस्पताल निर्माणको चरणमा रहेको छ ।

- ट) दार्मा उज्यालो अभियान अन्तरगत १३५ किलोमिटर विद्युत लाईन विस्तार भएको छ
- ठ) खेलकुद तर्फ दार्मा ६ मा शहिदस्मृति रंगशाला निर्माण भईरहेको छ ।
- ड) दार्मा गाउँपालिकालाई दुग्ध पकेट क्षेत्र घोषणा गरी किसानलाई प्रतिलिटर दुधमा रु २/- अनुदान दिईएको छ । यसबाट दैनिक ७ सय ८० देखि अधिकतम १२ सय लिटरसम्म दुध संकलन भैरहेको छ ।
- ढ) कृषिमा प्रविधि, सामाग्री, मल तथा वीउ विजन अनुदान दिईएको छ । तरकारी, खाद्यान्न, पशुपालन र फलफूल पकेटक्षेत्र निर्धारण गरी कृषक प्रोत्साहन कार्यक्रम संचालन गरिएको छ । दार्मा ५ लैयाटामा गहुँको बिजवृद्धि कार्यक्रम संचालन गरिएको छ ।
- ण) दार्मा गाउँपालिकामा ९६ वटा पशुपालन फर्म दर्ता भएका छन् । दार्मा २ पाथिखोलामा बाखा पकेट विकास कार्यक्रम संचालनमा रहेको छ । खड्का बाखा फर्म दार्मा ५, चिउरेखोला बाखापालन समूह दार्मा ४ र सिंगारीकोट नकालगाउँ भैसीपालन समूह दार्मा ४ ले नमूना पशुपालन समूहको रूपमा कार्य गरिरहेका छन् ।
- त) दार्मा गाउँपालिकामा स्थानीय पाठ्यक्रम (१-५) लागू गरिएको छ । ८३ जना स्वमसेवक शिक्षक छनौट गरी परिचालन गरिएको छ । विद्यालयहरूमा ईन्टरनेट, ICT ल्याब, विज्ञान प्रयोगशाला तथा पुस्तकालयहरू निर्माण भई संचालनमा आएका छन् । हाल ११ वटा विद्यालयहरूमा पढ्नको लागि कोठा (Room TO Read) कार्यक्रम संचालनमा आएको छ ।

- थ) लोक कला संस्कृतिको संरक्षण र सम्बर्द्धन गर्न दर्माली घाउटा पुस्तक प्रकाशन गरिएको छ । प्रतिभाहरुको सम्मान स्वरुप राष्ट्रिय कलाकार रामु खड्का लगायत दर्जन बढी स्थानीय प्रतिभालाई अभिनन्दन गरिएको छ ।
- द) प्रधानमन्त्री रोजगार कार्यक्रम तथा मुख्यमन्त्री रोजगार कार्यक्रम मार्फत दर्माली जनताले न्यूनतम १०० दिनको रोजगारी प्राप्त गरेका छन् ।
- ध) उपाध्यक्ष उद्यमी कार्यक्रम मार्फत विभिन्न सीप विकासका कार्यक्रम संचालन गरिएको छ । अन्तरजातीय विवाह गर्ने विभिन्न १४ जोडीलाई सम्मान गरिएको छ । कर्णाली प्रदेशको बैंक खाता छोरीको, सुरक्षा जीवन भरीको कार्यक्रम संचालनमा आएको छ ।
- न) दार्मा गाउँपालिकाको डिजिटल प्रोफाइल तयार गरिएको छ । कार्यालयमा सेवाग्राही सहायता कक्ष, निशुल्क फोटोकपी सेवा, गुणासो सुनुवाई संयन्त्र निर्माण गरी जवाफदेहिता प्रवर्द्धनमा जोड दिईएको छ ।
- न) न्यायिक समिति सक्रिय भएर अधिकतम उजुरीहरु मेलमिलापको माध्यमबाट फछ्यौट गरिएको छ । न्याय निश्पादनलाई छिटो छरितो र प्रभावकारी बनाउन आवश्यक कार्य गरिएको छ ।
- प) वन तथा वातावरणलाई जोगाउन हरित विकास नीति अख्तियार गरिएको छ । वातावरणीय अनुकूलन, जीविकोपार्जन, स्वास्थ्य सरसफाई र सामाजिक समावेशिकरणको क्षेत्रमा आशा परियोजना, आसमान नेपाल, रेडक्रस, दलित सेवा संघ, हेल्थ फर लाईफ, सु-आहारा, स्वच्छता परियोजना लगायतका गैरसरकारी संघ संस्थाहरूसँग सहकार्य गरी काम गरिएको छ ।
- फ) मालिका, चिप्ले, मलिबाड गुफा, अर्धैरे तथा पुरानीकोट लगायतका पर्यटकीय क्षेत्रको विकासको लागि आवश्यक पूर्वाधारको काम अगाडि बढाईएको छ । मालिका क्षेत्रमा मन्दीर, पदमार्ग, तथा प्रतिक्षालय निर्माण गरिएको छ ।

- ब) शहिदहरुको सम्झनामा दार्मा ३ फारुलामा शहिदस्मृति प्रवेशद्वार निर्माण गरिएको छ र प्रत्येक बर्ष शहिद परिवार सम्मान कार्यक्रम संचालन हुदै आएको छ ।
- भ) कार्यालयको कामलाई गुणस्तरीय र प्रभावकारी रूपमा संचालन गर्न लेखामा SUTRA तथा जिन्सी व्यवस्थापनको लागि PAMS, लागू गरिएको छ । सार्वजनिक खरिद व्यवस्थापनमा E-bidding अनिवार्य गरिएको छ ।
- म) कर्मचारी प्रशासनलाई सक्षम, निष्पक्ष, र उत्तरदायी बनाउदै लुगिएको छ । कर्मचारीमा दण्ड र पुरस्कार प्रणाली लागू गरिएको छ । गाउँपालिका भित्र आन्तरिक सरुवा प्रणाली व्यवस्थित गरिएको छ ।

गाउँसभाका सदस्यज्युहरु

अब म आगामि आ.व. २०७९/०८० को प्रस्तावित नीति तथा कार्यक्रम प्रस्तुत गर्ने अनुमति चाहान्छु ।

यस बर्ष कृषि क्षेत्रको उत्पादन प्रणाली र उत्पादन सम्बन्धलाई बदल्दै उत्पादकत्व वृद्धि गर्ने लक्ष्य सहित कृषि क्षेत्रको व्यवसायीकरण, आधुनिकीकरण, कृषीजन्य उद्यम प्रबर्द्धन, रोजगारी सिर्जना र कृषि जन्य उत्पादनको बजारीकरण तथा उत्पादनसँग जोडिने गरी पूर्वाधार विकास, गाउँबासीको स्वास्थ्य सुरक्षा, र गुणस्तरीय शिक्षामा गाउँपालिकाको प्राथमिकता रहेको छ ।

यस बर्ष दार्मा गाउँपालिकाको मूल नारा उत्पादनमा वृद्धि : दार्माको समृद्धि तय गरिएको छ ।

आर्थिक विकास

कृषि तथा पशुसेवा

८. कृषिलाई आर्थिक वृद्धि र रोजगारीको प्रमुख संवाहकको रूपमा विकास गरी अन्य बिषयगत नीति तयार पार्दा कृषि क्षेत्रको उत्पादन र उत्पादकत्वमा योगदान पुग्ने गरी सामञ्जस्यता कायम गरिने छ ।
९. कृषि उत्पादनले बजार नपाई उत्पादन हास हुन नदिन कृषकको उत्पादन खरिद गर्न सहकारी लगायतका संयन्त्र परिचालन गरी बजारसम्म पुऱ्याउने व्यवस्था मिलाईने छ । यसको लागि क्रमशः प्रत्येक वडास्तरमा कृषि उपज संकलन केन्द्र र गाउँपालिका स्तरमा चिस्यान घर निर्माण गरिने छ ।
१०. कृषिमा अनुदान दिने प्रणालीमा समसामयिक सुधार गर्दै आवश्यकता र प्रतिफलमुखी अनुदान प्रणाली लागू गरिनेछ । कृषि औजार, बीउबिजन र मल वितरणमा अनुदान दिने नीतिलाई निरन्तरता दिईनेछ । बीउबिजन र मल वितरणका लागि निश्चित समय तालिका बनाई उपयुक्त समयमा उपयुक्त बीउबिजन तथा मलखात उपलब्ध गराउने गरी व्यवस्था मिलाईने छ ।
११. कृषकको उत्पादनलाई खरिद गर्ने कृषि सहकारीलाई ढुवानीमा अनुदान दिईने छ ।
१२. दार्मा गाउँपालिकामा रहेका कुनैपनि कृषियोग्य जमिन बाँझो नराखे नीति अबलम्बन गरिने छ । बाँझो जमिनमा खेती गर्न चाहने जो कोही किसानलाई उत्पादन मात्राका आधारमा अनुदान दिने व्यवस्था मिलाईने छ ।
१३. कृषि तथा पशु विकास क्षेत्रमा प्रतिफलमा आधारित प्रोत्साहन प्रदान गरिने छ । कृषि विमा अन्तरगत किसानको उत्पादनको बिक्री वितरणलाई पूर्ण सुरक्षण प्रदान गरिनेछ । कृषि उपजको मुल्य नियन्त्रणका लागि उपजको न्युनतम समर्थन मुल्य निर्धारण गरिने छ ।
१४. कृषि तथा पशुपालनको क्षेत्रमा प्रविधिको उपयोग, गाउँपालिकामा कृषि विज्ञ तथा दार्मा गाउँपालिका भित्रका कृषि विषय अध्ययन गरेका प्रत्येक युवालाई स्वमसेवको रूपमा गाउँ गाउँमा खटाईने छ ।

१५. एक स्थानीय तह एक पशु विकास कार्यक्रम संचालनको लागि पशु अस्पताल तथा पशु सेवा कार्यालय सल्यानसँग साझेदारी गरिने छ ।
१६. गाउँपालिकामा हरेक कृषिक्षेत्रसम्म पुग्ने पूर्वाधारको विकास गरिनेछ । साना सिंचाई कुलो निर्माण गर्ने, जीर्ण भएका सिंचाई कुलो मर्मत गर्ने र संघ र प्रदेश सरकारसँगको सहयोगमा ठूला सिंचाई कुलोहरू निर्माण गरिने छ ।
१७. गाउँपालिका भित्रका उत्कृष्ट किसानहरूलाई पुरस्कृत गरिने छ । गाउँपालिकालाई दुधमा आत्मनिर्भर बनाईनेछ । यस बर्ष दुध विक्री गर्ने किसानलाई प्रतिलिटर दुधमा रु २ रुपैया ५० पैसा अनुदान दिदै दुध निर्यातलाई थप प्रवर्द्धन गरिने छ ।
१८. बाखा पकेट , बेसार पकेट, सुन्तला पकेट र आलु पकेट क्षेत्रलाई थप विस्तार गरी उत्पादनलाई बजारसम्म पुऱ्याउने र कृषकको उत्पादन खेर जान नदिन आवश्यक संयन्त्र बनाई काम गरिनेछ ।
१९. व्यवस्थित रूपमा कुखुरा पालन गर्न चाहने कृषकलाई अनुदान उपलब्ध गराईने छ ।
२०. कृषिमा आधुनिक प्रविधिको अवलम्बन गरी कृषि, पशु वस्तुको उत्पादन, उत्पादकत्व र सामुहिक बजारीकरण प्रवर्द्धन गरिने छ । यसका लागि निजिक्षेत्र तथा संघसंस्थाहरूसँग लागत साझेदारीमा बहुबर्षिय कार्यक्रम संचालन गर्ने व्यवस्था गरिनेछ ।
- सहकारी तथा रोजगारी प्रवर्द्धन**
२१. प्रधानमन्त्री रोजगार कार्यक्रम र मुख्यमन्त्री रोजगार कार्यक्रमलाई थप व्यवस्थित बनाई एक घर एक रोजगार कार्यक्रम अगाडि बढाईने छ । गाउँपालिकाबाट सिर्जना हुने रोजगारीमा रोजगारी नभएको घर, शहिद परिवार, जनयुद्धको घाईते तथा अपाङ्ग परिवार र आर्थिक रूपले विपन्न गरिब र दलित परिवारलाई पहिलो प्राथमिकता दिईने छ ।
२२. प्रधानमन्त्री रोजगार कार्यक्रम र मुख्यमन्त्री रोजगार कार्यक्रमलाई कृषि उत्पादनसँग जोड्दै कामका लागि खाद्यान्न कार्यक्रम संचालन गरिने छ ।

२३. गाउँपालिका भित्रका विकास निर्माणका काममा दार्माको जनशक्ती र श्रमको प्रयोग गरिनेछ । उपभोक्ता समितिबाट हुने काममा ठूला मेसिनको प्रयोग नगरी सम्बन्धित उपभोक्ताहरूले नै रोजगारी पाउने गरी काम गर्ने व्यवस्था मिलाईने छ ।
२४. वैदेशिक रोजगारीमा गई फर्केका र सिकेको सीपको प्रयोग गर्दै व्यवसाय गर्न चाहने युवालाई प्रविधि, सामाग्री र आर्थिक सहयोग प्रदान गरिने छ ।
२५. युवा तथा नयाँ उद्यम गर्न चाहने उद्यमीलाई क्षमता विकास, प्रविधिमा सहयोग र वित्तीय सहयोग उपलब्ध गराईने छ ।

उद्यम विकास

२६. प्लाष्टिक झोलाबाट हुने वातावरण प्रदुषणलाई हटाउन फाईबर झोलाको प्रयोगलाई प्रोत्साहन गरिने छ । फाईबर झोला बनाउने उद्योग स्थापनामा अनुदान सहयोग तथा फाईबर झोला बनाउने तालिम संचालन गरिने छ ।
२७. दार्मा गाउँपालिका भित्र विद्यालय ड्रेस उत्पादन गर्ने गार्मेन्ट र ड्रिङ्किङ वाटर उद्योग स्थापना गर्न चाहने उद्यमीलाई अनुदान उपलब्ध गराईने छ ।
२८. कृषिमा आधारित उद्यम गर्न चाहने उद्यमीलाई उद्यमको आधारमा अनुदान दिईने छ ।
२९. बन तथा वनस्पतिजन्य स्थानीय स्रोत साधन बाँस, निगालो, टिमुर, अमलालाई प्रशोधन गरी बजारीकरण गर्न सहयोग गरिने छ । साना ठूला व्यवसायीलाई रोजगारी सिर्जनाको आधारमा ५० प्रतिशत अनुदानमा सामाग्री तथा प्रविधि हस्तान्तरण गरिने छ ।
३०. दलित समुदायमा पुख्र्यौली पेशाका रूपमा रहेको आरन व्यवसायलाई खलो प्रथाबाट मुक्त गर्नुका साथै रोजगारीमा जोड दिने गरी नगद ज्यालादारीमा रूपान्तरण गर्न र पेशालाई आधुनिकीकरण गर्न आरण उद्योग संचालनको लागि पहल गरिने छ ।
३१. दार्मा गाउँपालिकामा रहेका लघु, घरेलु तथा साना उद्योगहरूलाई गाउँपालिकास्तरमा दर्ता प्रक्रियामा ल्याईनेछ ।

३२. दैनिक रूपमा भान्सामा प्रयोग हुने मसला आयातलाई प्रतिस्थापन गर्न स्थानीय स्रोत साधन अदुवा, बेसार, टिमु र अलैंची, खुर्सानी र दालचिनी आदिको सदुपयोग गरी दार्जिली मसला उद्योगको स्थापनाको लागि सहयोग गरिनेछ ।

सामाजिक विकास

शिक्षा विकास युवा तथा खेलकुद

३३. दार्जिली गाउँपालिकामा गुणस्तरीय शिक्षण सिकाईको वातावरण निर्माण गर्न सबै सामुदायिक विद्यालयहरूमा विषयगतरूपमा शैक्षिक सामग्री व्यवस्थापनका लागि आवश्यक स्रोत उपलब्ध गराईने छ ।
३४. विद्यार्थी संख्या र भूगोलका आधारमा सामुदायिक विद्यालयको मुल्यांकन गरी शिक्षक दरबन्दी मिलान तथा विद्यालय समायोजनको कार्य अगाडि बढाईने छ ।
३५. स्वमसेवक शिक्षकलाई माग र आवश्यकताका आधारमा परिचालन गर्दै स्वमसेवक शिक्षक, बालविकास सहजकर्ता र विद्यालय कर्मचारीको लागि क्षमता विकासका कार्यक्रम संचालन गरिने छ ।
३६. शिक्षकहरूलाई माग र आवश्यकताको आधारमा पद मिलान गरी दार्जिली गाउँपालिका भित्र काज सुरुवा गर्ने व्यवस्था मिलाईने छ ।
३७. शिक्षणलाई थप प्रभावकारी बनाउन शिक्षकहरू विद्यालयको समितिमा बाहेक अन्य समिति तथा कार्यकारी पदमा बस्न नहुने नीति लिईने छ । प्रधानध्यापक छनौटको निश्चित मापदण्ड बनाई योग्य र कुशल नेतृत्व गर्न सक्ने शिक्षकलाई विद्यालय नेतृत्वको जिम्मा दिईने छ ।
३८. बालविकास सहजकर्ता र विद्यालय कर्मचारीलाई उपलब्ध गराउँदै आएको प्रोत्साहनलाई निरन्तरता दिईने छ ।

३९. लक्षित वर्ग, विपन्न तथा सामाजिक रूपले पछाडि परेका बालबालिकाहरूको पढाईलाई सुनिश्चित गर्न बालबालिकासँग अध्यक्ष कार्यक्रम संचालन गरिने छ ।
४०. जनयुद्धका शहिद, आर्थिक रूपले विपन्न, दलित, जनजाती तथा कठिन परिस्थितिमा रहेका अभिभावकका छोराछोरीलाई उनीहरूको अवसर र लागतलाई समेत दृष्टिगत गरी छात्रवृत्ति दिने व्यवस्था मिलाईने छ ।
४१. सामुदायिक विद्यालयमा इन्टरनेट र प्रविधिको माध्यमबाट शिक्षण-सिकाई गर्न शिक्षकलाई प्रोत्साहित गरिने छ । सबै सामुदायिक विद्यालयमा इन्टरनेट र अनलाईन हाजिरी जडान गरिने छ ।
४२. काम गर्ने उमेर भएका विद्यार्थीहरूलाई विकास निर्माणको काममा परिचालन गरी पढ्दै कमाउँदै कार्यक्रमको सुरुवात गरिनेछ ।
४३. विद्यालय अनुदान उपलब्ध गराउदा उच्च मा.वि. र क्याम्पसमा विद्यार्थीले पाएको रोजगारीलाई समेत सूचक मानी अनुदान उपलब्ध गराईने छ ।
४४. विद्यालय तहदेखी नै खेल प्रतिभाको विकास गर्न नियमित अतिरिक्त क्रियाकलापको लागि प्रोत्साहन तथा विद्यार्थीहरूलाई खेल सामाग्री उपलब्ध गराईने छ ।
४५. गाउँपालिका स्तरमा राष्ट्रपति रनिडशिल्ड तथा शहिद स्मृति कप प्रतियोगितालाई निरन्तरता दिईने छ ।
४६. विद्यालयको पूर्वाधार निर्माण, जीर्ण विद्यालयको मर्मत संभारलाई निरन्तरता दिदै टीनको छाना भएको कक्षाकोठामा क्रमशः फलस सिलिडको व्यवस्था गरी विद्यालयलाई विद्यार्थीमैत्री बनाईने छ ।
४७. शिक्षक, विद्यालय कर्मचारीहरूलाई आन्तरिक पर्यटक प्रवर्द्धनको लागि अवलोकण भ्रमण तथा नमूना विद्यालय अवलोकन कार्यक्रम संचालन गरिने छ ।
४८. गाउँपालिकामा शिक्षा सम्मेलन तथा शैक्षिक प्रदर्शनीको आयोजना गरिने छ । युवा प्रशिक्षण तथा अभिमुखिकरण कार्यक्रम मार्फत युवालाई उत्पादन र रोजगारीमा लाग्न अभिप्रेरित गरिने छ ।

४९. विद्यालय हातामा बाल बगैचा, स्वच्छ खानेपानी, शौचालय, खेलमैदान, सरसफाई किट तथा प्राथमिक उपचार बाकस अनिवार्य गरिने छ साथै छात्राहरूलाई नि-शुल्क स्यानिटरी प्याड वितरण गरिने छ ।
५०. दार्मा ६ ज्यामिरेचौरमा रहेको शहिद स्मृति रंगशाला निर्माण प्रक्रियालाई पूर्णता दिईने छ । दार्मा ३ फारुलाचौरमा व्याडमिन्टिन कभर्ड हल निर्माण गरिने छ । प्रत्येक वडामा खेलकुद कार्यक्रमको लागि खेल सामाग्री वितरण गरिने छ ।
५१. गाउँपालिकाको खेलक्षेत्रको विशिष्ट प्रतिभालाई राष्ट्रियस्तरसम्म पुऱ्याउन आवश्यक प्रशिक्षण तथा खेलसामाग्रीको लागि सहयोग गरिने छ ।
५२. वडास्तरीय खेलकुद तथा गाउँपालिका स्तरीय खेलकुद प्रतियोगिताहरू आयोजना गरिने छ । विशिष्ट खेल प्रतिभालाई सम्मान गरिने छ ।
५३. बाहिरी जिल्ला तथा पालिकामा आयोजना हुने खेलकुद प्रतियोगितामा गाउँपालिकाबाट नियमित सहभागी हुने र खेलकुदमा सहभागी हुन जाने खेलाडीलाई आवश्यक व्यवस्थापन गरिने छ ।

स्वास्थ्य सेवा

५४. आधारभूत तथा गुणस्तरीय स्वास्थ्य सेवामा गाउँबासीको पहुँचलाई सुनिश्चित गर्न प्रत्येक स्वास्थ्य संस्था, सामुदायिक स्वास्थ्य इकाई, र वर्थिङ सेन्टरहरूमा प्रयोगशाला, जनशक्ति र स्रोत साधनको प्रबन्ध मिलाईने छ । साथै स्वास्थ्य सम्बन्धी प्रवर्द्धनात्मक कार्यक्रमलाई प्राथमिकता दिईने छ ।
५५. अति अशक्त अपांग, असी बर्षमाथिका बृद्धबृद्धा, नियमित गर्भ जाँच गराउन जाने अशक्त महिला र सुत्केरीहरू, कडा रोग लागेका र नियमित डाक्टरको फलो अपमा जानुपर्ने विरामीको लागि नि-शुल्क एम्बुलेन्स सेवा उपलब्ध गराईने छ ।

५६. वडामा रहेका खोप केन्द्र, स्वास्थ्य संस्था, सामुदायिक स्वास्थ्य इकाई केन्द्र र गाउँघर क्लिनिकहरुको सेवाको स्तर वृद्धि गरिने छ । स्वास्थ्यकर्मीहरु अनिवार्य रूपमा हसामा दुईपटक गाउँमा जाने गरी घुम्ती स्वास्थ्य सेवा कार्यक्रम संचालन गरिने छ ।
५७. बालबालिकालाई दिईने सबै खोपहरुलाई प्राथमिकता दिई पूर्ण खोपको दिगो सुनिश्चितताको लागि कार्यक्रम संचालन गरिने छ ।
५८. सामुदायिक, निजी तथा गैरसरकारी क्षेत्रका सेवा प्रदायक स्वास्थ्य संस्थाबाट प्रदान गरिने स्वास्थ्य सेवाको गुणस्तर सुनिश्चित गर्न आवश्यक प्रवन्ध गरिने छ ।
५९. न्युनतम सेवा मापदण्ड तथा राष्ट्रिय चिकित्सा मापदण्ड अनुसारको स्वास्थ्य सेवा प्रवाहको लागि आवश्यक पूर्वाधार, औषधि, औषधिजन्य सामग्री, औजार तथा उपकरणको यथोचित व्यवस्था गरिने छ ।
६०. बैकल्पिक चिकित्सा पद्धतिको थप विकास गरी आयुर्वेद सेवालालाई थप विस्तार गरिने छ । आयुर्वेदिक औषधिहरु नि-शुल्क रूपमा उपलब्ध गराईने छ । योग, ध्यान र व्यायमलाई प्रवर्द्धन गरिने छ ।
६१. स्वास्थ्य र सकरात्मक व्यवहार परिवर्तनका लागि व्यक्ति, परिवार र समाजलाई परिचालन गरी स्वास्थ्य शिक्षा र सूचना प्रवाह गर्दै नसर्ने रोगको उपचारलाई आधारभूत स्वास्थ्य सेवादेखि नै व्यवस्थापन गरिने छ ।
६२. स्वास्थ्यवर्द्धक खाद्य पदार्थको प्रवर्द्धन, उत्पादन, पहुँच र उपभोग बढाई पोषण स्थितिमा सुधार ल्याउन आवश्यक समन्वय गरिने छ ।
६३. सामुदायिक, निजी तथा गैर सरकारी क्षेत्रका सेवा प्रदायक स्वास्थ्य संस्थाबाट प्रदान गरिने स्वास्थ्य सेवाको गुणस्तर सुनिश्चित गर्न आवश्यक नियमन गरिने छ ।
६४. सुरक्षित मातृत्व, बाल स्वास्थ्य, किशोरावस्थाको स्वास्थ्य, प्रजनन स्वास्थ्य तथा परिवार योजना सेवाको विकास र विस्तार गरी सरल र सहज पहुँचको सुनिश्चितता गरिने छ ।

६५. विभिन्न सरुवा रोग, किटजन्य रोग, पशुपंक्षिजन्य रोग, कोरोना लगायतका महामारी तथा समुदायमा विद्यमान रोगहरुको रोकथाम, नियन्त्रण तथा व्यवस्थापन प्रभावकारी रूपमा गरिने छ ।
६६. नसर्ने रोग तथा मानसिक रोगको रोकथाम तथा व्यवस्थापन, सुर्तिजन्य वस्तुको प्रयोग, मादक पदार्थको सेवन, लागू पदार्थ दुर्व्यसनी लगायतका स्वास्थ्य समस्याहरुलाई निरुत्साहित गरी स्वस्थकर जीवनयापन गर्न प्रोत्साहन गरिने छ ।
६७. महिला स्वास्थ्य स्वमसेविकाको सेवालाई थप प्रभावकारी बनाई महिला स्वास्थ्य स्वमसेविकालाई प्रदान गर्दै आएको प्रोत्साहनलाई निरन्तरता तथा दीर्घसेवा गरेका स्वास्थ्य स्वमसेविकालाई प्रोत्साहन सहित सम्मानजनक विदाई गरिने छ ।
६८. गर्भवती महिलालाई घुम्ती शिविर मार्फत नि-शुल्क भिडियो एक्सरे सेवा प्रदान गरिने छ ।

लैङ्गिक समानता, महिला शक्तिकरण र सामाजिक समावेशिकरण

६९. दार्मा गाउँपालिका भित्र रहेका महिला समूह, समिति तथा सहकारीहरुमा आवद्ध महिलाहरुलाई सामुहिक व्यवसाय संचालनको लागि अनुदान दिईने छ । निश्क्रिय समूह समितिहरु पुनर्गठन गरी सक्रिय बनाईने छ ।
७०. हिंसा पीडित विपन्न वर्गका महिलाका लागि आर्थिक सहयोग तथा पीडितलाई न्यायको पहुँचमा पुऱ्याउन पहल गर्ने र सबै वस्ती तथा वडामा लैंगिक हिंसा, घरेलु हिंसा, बालविवाह, विभिन्न कुरीति, कु-संस्कार जस्ता विकृतिहरुलाई नियन्त्रण गर्न जनचेतना मूलक/ सचेतना मूलक कार्यक्रम सञ्चालन गरिने छ ।
७१. लामो समयसम्म श्रीमान सम्पर्कमा नआएका तथा वेपता भएका तर मृत्यु भएको भनी ठहर नभएकाहरुको श्रीमतिलाई तालिम तथा सीप विकासका कार्यक्रम मार्फत स्वरोजगार बन्न प्रेरित गरिने छ ।

७२. परिवारको हेरचाह नपाएको, अशक्त तथा काम गरी खान नसक्ने, विपन्न वर्गका एकल पुरुषलाई जीविकोपार्जनको लागि सहायता सामाग्री उपलब्ध गराईने छ ।
७३. दार्मा गाउँपालिका भित्र कुपोषण हटाई पोषण स्थितिमा सुधार ल्याउन सुनौलो हजार दिन भित्रका आमाहरुको तथ्यांक संकलन गरी पोषण झोला वितरण गरिने छ ।
७४. बालबिवाहका बहुआयामिक कारण र यसले पर्न जाने असरको बारेमा सचेतना मूलक कार्यक्रम संचालन गरी यस वर्ष बालबिवाह मुक्त गाउँपालिका घोषणाको लागि आधार तयार गरिने छ ।
७५. अभिभावक विहिन, अतिविपन्न, टुहुरा तथा अनाथ बालबालिकाहरुलाई शिक्षाको मूलधारमा ल्याईने छ । विभिन्न प्रकारले हुने बालश्रम शोषणको अन्त्य गर्दै बालश्रम मुक्त गाउँपालिकाको लागि आधार तयार गरिने छ । जोखिममा परेका बालबालिकालाई उद्धार तथा पुनर्स्थापना गरी परिवारलाई आयमूलक कार्यक्रमको लागि सहयोग गरिनेछ ।
७६. बालक्लव गठन संचालन तथा व्यवस्थापनमा सहजिकरण गरिनेछ । बालअधिकारको संरक्षण र प्रवर्द्धनमा बालक्लवहरुलाई परिचालन गरिनेछ ।
७७. गरिव दलित तथा विपन्न वर्गका विद्यार्थिको लागि नि-शुल्क लोकसेवा तयारी कक्षा संचालन गरिने छ ।
७८. लक्षित क्षेत्रको बजेट सोही क्षेत्रको लागि खर्च गर्न र दुरुपयोग हुनबाट रोक्न लक्षित क्षेत्रको बजेट कार्यान्वायन कार्यविधि तयार गरी लागू गरिने छ ।
७९. अबैध सम्बन्धबाट जन्मेका तथा बाबुआमाको हेरचाह नपाएका असहाय बालबालिकाको भरणपोषण र शिक्षा दीक्षाको लागि गाउँपालिकाले सहयोग गर्ने छ ।

सामाजिक सुरक्षा र जेष्ठ नागरिक

८०. आगामी आ.व.देखी सामाजिक सुरक्षालाई लाभग्राहीको पायकपर्ने स्थानबाट वितरण गर्न आवश्यक व्यवस्था मिलाईने छ ।

८१. जेष्ठनागरिकको लागि वडा स्तरीय घुम्ती स्वास्थ्य सेवा संचालन गरी स्वास्थ्य उपचार प्रदान गरिनेछ । घुम्ती सेवा मार्फत जेष्ठ नागरिक परिचय-पत्र प्रदान गरिने छ ।
८२. विपन्न नागरिक परिचय-पत्र, गरिब परिचय-पत्र वितरण तथा किसान परिचय-पत्र वितरण सम्बन्धी राष्ट्रिय नीतिलाई प्रभावकारी कार्यान्वायन गर्दै गरिब तथा विपन्न नागरिकको अभिलेखीकरण गरिने छ ।
८३. जेष्ठ नागरिक सम्मान कार्यक्रम संचालन गरिने छ । जेष्ठ नागरिकको सीप तथा अनुभवको हस्तान्तरण सम्बन्धी कार्यक्रम गरिनेछ ।
८४. दार्मा गाउँपालिकाको अपाङ्ग परिचय-पत्र वितरण कार्यविधि, २०७५ संशोधन गरी दोहोरो अर्थ लाग्ने शब्दहरूमा थप स्पष्टता कायम गरिने छ । परिचय-पत्र वितरणलाई थप व्यवस्थित, सहज र अनुमान योग्य बनाईने छ । 'ग' र 'घ' बर्गका अपाङ्गको लागि आर्थिक श-शक्तिकरणका कार्यक्रम सञ्चालन गरिने छ ।
८५. अपाङ्गता भएका व्यक्तिहरूको पहिचान, नक्साङ्कन र वर्गिकरण गरी व्यवस्थित अभिलेखिकरण गरिने छ । सार्वजनिक स्थल तथा संरचनालाई अपाङ्गमैत्री बनाईने छ ।
८६. जनयुद्धका घाईते तथा अपाङ्गकाको लागि आयमूलक कार्यक्रम सञ्चालन गरिने छ । व्यवसाय गर्न चाहनेको अपाङ्गलाई आवश्यक अनुदान उपलब्ध गराईने छ ।

कला साहित्य र संस्कृतिको प्रवर्द्धन

८७. दार्माको मौलिक कला संस्कृतिको संरक्षण र सम्बर्द्धन गरिनेछ । सिंगारु, पैसरी र मयुर जस्ता पुराना र लोप हुन लागेका नाचहरूको प्रवर्द्धन गरिनेछ ।
८८. कलाकर्मी, साहित्यकार, संगितकार, लगायतका श्रष्टाहरूको सिर्जनालाई संरक्षण गर्दै श्रष्टाहरूलाई सम्मान र अभिनन्दन गरिने छ । हरेका बर्ष विभिन्न विधाका श्रष्टाहरूको भेटघाट र कला प्रदर्शनी कार्यक्रम आयोजना गरिने छ ।
८९. कला र साहित्यको क्षेत्रमा खोज अनुसन्धान गरी लोप हुन लागेका कला, संगित साहित्यको प्रकाशन र प्रशारणमा सहयोग गरिने छ ।

९०. दार्माको मौलिक कला झल्किने गरी दार्मा मौलिक संस्कृतिको भिडियो डकुमेन्ट्री बनाईने छ ।

पूर्वाधार विकास

सडक यातायात तथा पुल निर्माण

९१. पालिका केन्द्रसम्म जोड्ने बाटोलाई बाह्रै महिना चल्ने गरी स्तरउन्नती गर्दै संघ तथा प्रदेश सरकारसँगको समन्वयमा क्रमशः कालोपत्रेको काम अगाडि बढाईने छ । नयाँ ट्रयाकओपन भन्दा मौजुदा सडकको स्तरउन्नतीको कामलाई प्राथमिकतामा राखिने छ ।
९२. दार्मा गाउँपालिकाको दीर्घकालीन विकासको पञ्चवर्षीय आवधिक योजना कार्यान्वायनमा ल्याईने छ । आयोजना बैंक निर्माण गरी सोही अनुरूप क्रमशः योजनाहरू कार्यान्वायन गरिने छ ।
९३. दार्मा गाउँपालिका भित्रका ठूला आयोजनाहरू सञ्चालन गर्दा वातावरणीय प्रभाव मूल्यांकन (EIA), वातावरण प्रभाव परीक्षण (IEE) गरिनेछ ।
९४. गाउँपालिका केन्द्रदेखि ६ बटै वडा कार्यालयमा जोड्ने सडकहरू क्रमशः बाह्रै महिना चल्ने गरी ग्राभेल, स्तरउन्नती गरिने छ ।
९५. दार्मा ३ कालैखोलामा बसपार्क निर्माण गरी संचालनमा ल्याईने छ ।
९६. सडक पूर्वाधार, जीविकोपार्जनको आधार कार्यक्रमलाई अगाडि बढाईने छ । साना तथा कृषि सडक निर्माण तथा स्तरउन्नति योजनामा स्थानीय श्रमशक्तिको प्रयोग गरी रोजगारी सिर्जना गरिनेछ ।
९७. विगत आ.व. का अधुरा योजनाहरूलाई पहिलो प्राथमिकतामा राखी सम्पन्न गरिने छ ।
९८. दुवाड खोलामा पक्की पुल निर्माणको लागि पहल गरिने छ । दार्मा खोला, दुवाड खोला तथा साक्चा खोलामा झोलुङ्गेपुलहरू निर्माण गरिने छ । आवश्यक ठाउँमा आर.सी.सी. पुल तथा स्ल्याप पुलहरू निर्माण गरिने छ ।

९९. दार्मा गाउँपालिकामा संचालन हुने यातायातलाई व्यवस्थित गर्न सार्वजनिक यातायात संचालन कार्यविधि बनाई लागू गरिने छ । गाउँपालिकाको बजारक्षेत्रका मुख्य सडकहरूलाई क्रमश आर सि सि गरिने छ ।

खानेपानी तथा सरसफाई र सिंचाई

१००. एक घर एक धारा कार्यक्रमलाई निरन्तरता दिईने छ । हरित विकास नीति अख्तियार गरी खानेपानीको मुहान संरक्षणलाई विशेष प्राथमिकता दिईने छ । खानेपानीको चरम अभाव भएका ठाउँहरूमा खानेपानीका नयाँ आयोजना संचालन गरिने छ ।
१०१. हाल संचालनमा रहेका खानेपानी तथा लिफ्ट खानेपानी आयोजनाहरूको मर्मत संभारमा ध्यान दिदै घर घरमा अनिवार्य खानेपानीको मिटर जडानको लागि सहायोग गरिने छ । गर्मियाममा हुने खानेपानीको संकटलाई मध्येनजर गरी साना ट्याङ्कीहरूमा पानी संचित गरी घरधुरीको आधारमा पानीको समानुपातिक वितरण हुनेगरी व्यवस्था मिलाईने छ ।
१०२. फारुला बजारक्षेत्रको फोहोर व्यवस्थापन गर्न ठाउँको खोजी गरी ल्याण्डफिल साईटको निर्माण गरिने छ । फोहरमैला सम्बन्धी नागरिक सचेतना कार्यक्रम संचालन गरिने छ ।
१०३. संघ र प्रदेश सरकारसँग समन्वय ठूला सिंचाई आयोजना निर्माण गरिने छ । आवश्यक ठाउँमा साना पक्की सिंचाई कुलो निर्माण तथा जीर्ण भई संचालनमा आउन नसकेका सिंचाईकुलोको मर्मत गरी संचालनमा ल्याईने छ ।
१०४. सोलारबाट चल्ने लिफ्ट खानेपानी दीगो नहुने र खर्चिलो समेत हुने हुँदा विजुलीबाट चल्ने लिफ्ट खानेपानीको निर्माणमा ध्यान दिदै क्रमश सोलारबाट चलेका लिफ्टलाई विजुलीबाट संचालन हुने गरी रूपान्तरण गरिने छ ।
१०५. पानीको स्रोतभन्दा माथि रहेका खेतियोग्य जमिनमा सिंचाई पुऱ्याउन लिफ्टद्वारा पानी संकलन गरी थोपा सिंचाई तथा फोहोरा सिंचाई संचालन गरिने छ । सुख्खा ग्रस्त क्षेत्रका उत्पादनशील भूमीहरूमा प्लाष्टिक पोखरी, आकासेपानी संकलन, रिचार्ज पोखरी निर्माण गरिने छ ।

१०६. खोलाको कटानको जोखिम नियन्त्रण गर्न दीगो तटबन्धन कार्यक्रमलाई निरन्तरता दिईने छ । नर्सरी व्यवसाय गर्न चाहने व्यवसायीलाई अनुदान दिईने छ साथै खोलामा बाँस तथा पाखोमा औलिसा लगाउने कार्यक्रम संचालन गरिने छ ।
१०७. खानेपानी तथा सरसफाई स्वच्छता खासस्व योजना (Wash Plan) को नीति तर्जुमा गरी कार्यान्वायन गरिने छ ।

उर्जा तथा विद्युत

१०८. गाउँपालिकामा विद्युत लाईन विस्तार नभएका क्षेत्रहरूमा विद्युत विस्तारको कामलाई तिव्रताका साथ अगाडि बढाईने छ । दार्मा गाउँपालिका भित्रमा सबै जनताको घर घरमा बिजुली पुऱ्याईने छ ।
१०९. विद्युत प्राधिकरणसँग समन्वय गरी गाउँपालिकामा हुने लोडसिडडको समस्यालाई हल गरिने छ । आवश्यक ठाउँहरूमा ट्रान्सफर्मर जडान गर्ने र घर घरमा विद्युत मिटर जडान गरिने छ ।
११०. गाउँपालिकाले वितरण गरेका विद्युत पोलहरू गाड्ने र विद्युत तार विस्तार गर्ने कामलाई यथासिघ्र अगाडि बढाउने छ ।
१११. विजुली वत्ती नपुगेका वडा कार्यालयको केन्द्रसम्म यसैबर्ष विजुली पुऱ्याईने छ । विजुलीको ढलेका पोलहरूको मर्मत संभार गर्न विद्युतमा आउने साना समस्याको समाधान गर्न गाउँपालिकाले विद्युतक्षेत्र हेर्ने एक जना विद्युत मर्मतकर्ता कर्मचारीको व्यवस्था गर्ने छ ।
११२. गाउँपालिकाको बजारक्षेत्रमा सडक वत्ती जडान गर्ने कार्यक्रमलाई निरन्तरता दिईने छ ।
११३. गरिब, असहाय, जोखिममा परेका वर्ग र परिवारमा कुनैपनि आम्दानिको स्रोत नभएका परिवारलाई मिटरबक्स, तार र एमसिबिमा अनुदान दिईने छ । न्युनतम २० युनिटभन्दा

कम विद्युत उपयोग गर्ने अति विपन्न परिवारको विद्युत महशुल गाउँपालिकाले भुक्तानी गर्ने गरी व्यवस्था मिलाईने छ ।

भवन तथा आवास

११४. गाउँपालिका क्षेत्रमा नीजि, सामुदायीक, व्यापारिक भवन निर्माण गर्दा नक्सा पास गर्ने प्रावधानलाई कडाईकासाथ लागु गर्दै भवन ऐन, २०५५ र राष्ट्रिय भवन संहिता, २०६० कार्यान्वायन गरिनेछ ।
११५. निर्माणाधिन १५ सैयाको आधारभूत अस्पताल र प्रशासकीय भवन तोकिएको समयमै सम्पन्न गरिने छ । वडा नं ५ को कार्यालय भवन चालु आर्थिक बर्षमै निर्माण सम्पन्न गरिने छ ।
११६. आफ्नो भवन नभएका वडा कार्यालयहरूका भवन निर्माणको लागि आवश्यक प्रक्रिया अगाडि बढाईने छ । विद्यालयका भवन निर्माण गरी क्रमश टीनको छानामुक्त विद्यालय बनाईने कार्यक्रम अगाडि बढाईने छ ।
११७. राष्ट्रपति शैक्षिक सुधारका अधुरा भवनहरूको काम पुरा गरिने छ । दार्मा गाउँपालिका भित्रका विद्यालय भवनहरूमा उपयुक्त कलर कोड लगाईने छ ।
११८. नमूना बस्ती विकास , जनता आवास, विपन्न आवास तथा खरको छानामुक्त घर कार्यक्रमलाई निरन्तरता दिईने छ । गरिब तथा असहयालाई जस्ता पाता वितरण गरी क्रमश खरको छानामुक्त गाउँपालिका बनाईने छ ।

सूचना संचार तथा डिजिटल प्रयोग

११९. दार्मा गाउँपालिकामा फोन नलाग्ने समस्यालाई समाधान गर्न आवश्यक समन्वय गरिने छ । दार्माको फारुला बजार, सिलिङ्गि बजार र भदालेखोलामा फोनको समस्यालाई हल गर्न यथासिघ्र पहल गरिने छ ।
१२०. दार्मा गाउँपालिकामा एफ.एम रेडियो संचालनको लागि आवश्यक पहल गरिने छ ।

१२१. दार्मा गाउँपालिकाको विभिन्न गतिविधिको प्रशारण गरी सूचना प्रवाह गर्न विभिन्न पत्रपत्रिका, रेडियो तथा अन्य संचारमाध्यमसँग मिलेर कार्य गरिने छ ।

१२२. पत्रकारहरूको क्षमता अभिवृद्धि सम्बन्धी तालिम संचालन गरिने छ ।

अन्य संस्थासँगको सहकार्य

१२३. विकास साझेदार तथा संघ संस्थाको साझेदारीमा योजना तथा कार्यक्रमहरू कार्यान्वायन गरिने छन् ।

१२४. संघ तथा प्रदेश सरकार, जिल्ला समन्वय समिति, आशा परियोजना, आसमान नेपाल, रेडक्रस, दलित विकास समाज, हेल्थ फर लाईफ, सु-आहारा, स्वच्छता परियोजना, कर्णाली पूर्वाधार सहयोग कार्यक्रम जस्ता निकाय तथा साझेदारहरूले सम्पन्न गरेका योजना तथा कार्यक्रमलाई गाउँपालिकाले स्वामित्व लिनेछ ।

वन वातावरण पर्यटन तथा विपद व्यवस्थापन

१२५. वन जंगलको उचित संरक्षण र सम्बर्द्धन गर्ने गरी विकास निर्माणको काम गर्दा वन जंगल जोगाउने गरी हरित विकास नीति अबलम्बन गरिने छ ।

१२६. नर्सरी व्यवसाय गर्न चाहने व्यवसायीलाई उत्पादनको लागि अनुदान दिईने छ । गाउँपालिका भित्रका विद्यार्थीलाई परिचालन गरी बृक्षारोपन कार्यक्रम संचालन गरिने छ ।

१२७. मालिकामा पर्यटन पूर्वाधारको स्तरउन्नती गरी आकर्षक पिकनिक स्पोर्ट तथा रिफ्रेस सेन्टर निर्माण गरी आन्तरिक पर्यटक पर्वद्धन गरिने छ ।

१२८. बिशेटाकुरामा बालउद्यान पार्क, दार्मा ३ को डउरीखोला, दार्मा ६ चिप्ले तथा वडा नं १ को पुरानीकोटमा पिकनिक स्पोर्ट निर्माण गरिने छ ।

१२९. विपदको समयमा मानिसको जीवनलाई पहिलो प्राथमिकतामा राखी उद्धार तथा राहतको कार्यक्रम कार्यान्वायन गरिने छ ।

१३०. नर्सरी व्यवसाय संचालन गर्न चाहनेलाई अनुदान दिदै खोलामा बासँ र पाखामा औलिसा लगाउने कार्यक्रम संचालन गरिने छ ।

न्यायीक समिति र न्याय प्रशासन

१३१. न्यायीक समितिका कामलाई थप व्यवस्थित र प्रभावकारी बनाई न्यायमा सबैको सरल र सहज पहुँचको लागि आवश्यक प्रवन्ध गरिने छ ।

१३२. न्यायको पहुँचमा आउन नसक्ने गरिव, विपन्न तथा असहाय वर्गका मानिसलाई न्यायको पहुँचमा ल्याउन आवश्यक आर्थिक तथा श-शक्तिकरणका कार्यक्रम संचालन गरिने छ ।

१३३. न्यायिक समिति र न्याय प्रशासनलाई क्षमताबृद्धिका कार्यक्रम संचालन गरी न्यायिक कार्यलाई छिटो, छरितो र प्रभावकारी बनाईने छ ।

क्षमता विकास र संस्थागत सुशासन

१३४. कार्यालयमा हेल्प डेक्स, वडापत्र, गुणासो सुनुवाई, सार्वजनिक सुनुवाई कार्यक्रम मार्फत सुशासन प्रवर्द्धन गर्दै समृद्ध दार्मा निर्माणमा टेवा:मुस्कान सहितको सेवा कार्यक्रम संचालन गरिने छ ।

१३५. कर्मचारीलाई आफ्नो जिम्मेवारी प्रति पूर्ण उत्तरदायी बनाउदै तटस्थ, निशपक्ष र प्रतिबद्ध भई कार्यसम्पादन गर्न क्षमता विकासका विभिन्न कार्यक्रमहरु संचालन गरिने छ ।

१३६. कर्मचारीलाई कामको आधारमा उचित मुल्यांकन गरिने छ । Right Man in Right Place को अवधारणालाई कार्यान्वायन गर्दै दण्ड र पुरस्कार प्रणाली लागू गरिने छ ।

१३७. प्रत्येक सरकारी कार्यालयमा ईन्टरनेट जडान गर्दै फारुला बजारमा फ्रि वाईवाफ जोन सेवा संचालन गरिने छ ।

१३८. उत्कृष्ट प्रशासक, उत्कृष्ट शिक्षक, उत्कृष्ट स्वास्थ्यकर्मी र उत्कृष्ट प्राविधिक घोषणा गरी वर्षको १ पटक सम्मान गरिने छ ।

१३९. आन्तरिक नियन्त्रण प्रणालीको पूर्ण कार्यान्वायन गरी प्रशासनिक खर्च घटाउदै लगिने छ ।
१४०. कर्मचारीलाई योग्यता र क्षमताको आधारमा रोजेको ठाउँमा जान पाउने गरी गाउँपालिका भित्र आन्तरिक सरुवा प्रणाली व्यवस्थापन गरिने छ ।
१४१. बढ्दो मुल्यवृद्धि र गाउँपालिकाको राजस्व क्षमता समेतलाई मध्यनजर गरी करार कर्मचारी, स्वमसेवक शिक्षक, बालबिकास सहजकर्ता र विद्यालय कर्मचारीको तलब रु.१०००/- ले बृद्धि गरिने छ ।
१४२. करार कर्मचारीलाई स्थायी कर्मचारी सरह चाडपर्व खर्च, कपडा भत्ता तथा अन्य सुविधाहरु प्रदान गरिने छ ।

गाउँसभाका सदस्यज्यूहरु

१४३. कामलाई उत्पादन र उत्पादनलाई रोजगारीसँग जोडेर दार्मा गाउँपालिकालाई समृद्ध बनाउने अठोटका साथ आ.व. २०७९/०८० को नीति तथा कार्यक्रम प्रस्ताव गरेको छु । प्रस्तावित नीति तथा कार्यक्रमको सफल कार्यान्वायनबाट दार्माबासिको जिवनस्तरमा सुधार आई उत्पादन वृद्धि : दार्माको समृद्धि भन्ने आकांक्षा पुरा गर्न योगदान पुग्नेछ ।
१४४. यी नीति तथा कार्यक्रमको कार्यान्वायनमा सबैबाट सक्रिय सहयोग हुने विश्वास व्यक्त गर्दछु ।
१४५. अन्त्यमा, दार्मा गाउँपालिकाको समग्र विकासमा योगदान गर्ने राजनीतिक दल, राष्ट्रसेवक, निजी, सहकारी र सामुदायिक क्षेत्र, विकास साझेदार, श्रमिक वर्ग, नागरिक समाज, आमसंचारजतग लगायत सम्पूर्ण दिदी-बहिनी तथा दाजु-भाईहरुलाई हार्दिक धन्यवाद ज्ञापन गर्दछु ।

धन्यवाद!